

Memo – Controle dassenburcht Oude Zeumerseweg te Voorthuizen

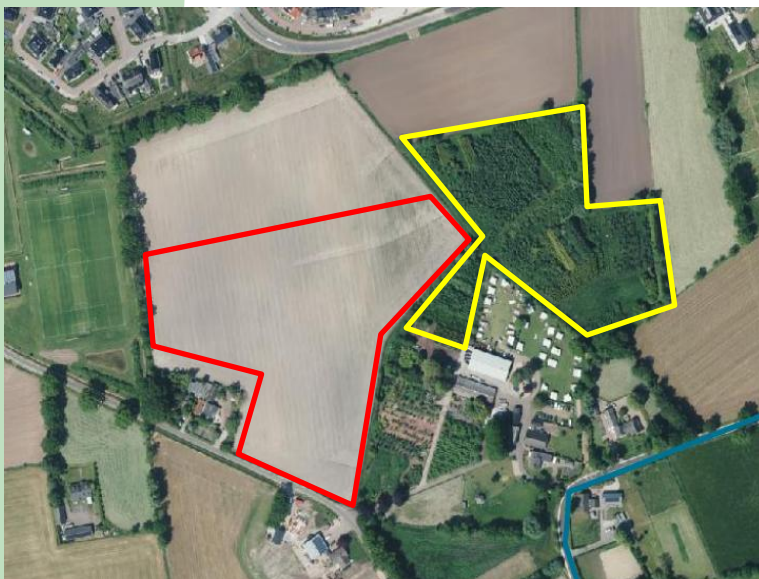
Aan: Oranjevereniging Voorthuizen en gemeente Barneveld
Van: Laneco

Datum: 12 mei 2025
Betreft: Controle aanwezigheid dassenburcht

1 Inleiding

Voor het plangebied aan de Oude Zeumerseweg te Voorthuizen is men voornemens een nieuw gebouw en een skeelerbaan te realiseren. Momenteel fungeert het plangebied als maïsakker, welke als onderdeel van de nieuwbouw grotendeels bebouwd zal worden. Laneco heeft de beoogde ingrepen in 2024 getoetst aan de natuurwetgeving en een quickscan flora en fauna uitgevoerd (Hubers, 2024). Uit de uitgevoerde quickscan flora en fauna is gebleken dat het plangebied gebruikt wordt door das. Tijdens het veldbezoek zijn loopsporen van das aangetroffen, komend uit de richting van het beboste gebied gelegen aan de noordoostelijke zijde van het plangebied. Tijdens het veldbezoek is de aanwezigheid van een dassenburcht binnen het plangebied uitgesloten.

Nader onderzoek is noodzakelijk naar de aanwezigheid van een dassenburcht in het beboste gebied grenzend aan het plangebied (zie figuur 1). Indien binnen de verstoringafstand van das (circa 50-200 meter) een grotere bijburcht of hoofdburchtdassenburcht aanwezig is, kan het noodzakelijk zijn om de wegen passeerbaar te maken voor de das om effecten te voorkomen/beperken. Het bosje nabij het plangebied is door twee ecologen van Laneco vlakdekkend onderzocht op de aanwezigheid van een dassenburcht. Dit is gedaan door te zoeken naar de aanwezigheid van dassenpijpen, recentelijke graafsporen en uitwerpselen.

Figuur 1: ligging van het plangebied (rood kader) ten opzichte van de bosschage potentieel geschikt voor dassenburcht (geel kader) (ondergrond: PDOK Viewer, 2025).

2 Onderzoeksmethodiek

Tijdens het veldbezoek voor de quickscan flora en fauna (Hubers, 2024) zijn loopsporen van das aangetroffen binnen het plangebied. Deze loopsporen kwamen uit de richting van het beboste gebied gelegen aan de noordoostelijke zijde van het plangebied (zie figuur 1 voor de ligging van het beboste gebied).

De das is een nationaal beschermde soort waarvan vaste rust- en voortplantingsplaatsen beschermd zijn. In het verlengde hiervan is essentieel leefgebied dat samenvalt met een vaste rust- en voortplantingsplaats tevens beschermd onder de Omgevingswet. In dit opzicht zijn de volgende zaken van invloed of een dassenburcht als voortplantingsplaats of rustplaats goed kan functioneren¹:

1. Voldoende rust op en rond de burcht;
2. Voldoende gebied waarin het grootste deel van het jaar voedsel gevonden kan worden, zoals vochtige weilanden, hoogstamboomgaarden en oude structuurrijke eikenbossen (i.e. primair voedselgebied);
3. Voldoende gebied waarin tijdens de voor das belangrijke periode van het jaar voedsel te vinden is, zoals een maïsakker;
4. Voldoende landschapselementen waar dassen zich langs kunnen verplaatsen tussen de burcht en het foerageergebied en tussen burchten onderling, of waar ze dekking kunnen vinden, zoals hagen, singels, houtwallen, kleine bosjes en overhoekjes;
5. Voldoende migratieroutes tussen de burchten die gebruikt worden en het foerageergebied.

Tijdens het veldbezoek uitgevoerd voor de quickscan is vastgesteld dat geen dassenburcht aanwezig is binnen het plangebied. Desondanks kan daarmee niet op voorhand worden uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden toch een aantasting van een vaste rust- en voortplantingsplaats betekenen, doordat een gebied wordt aangetast waarin tijdens de voor das te vinden is (i.e. de maïsakker fungeert als foerageergebied als de mais rijp is tot één maand na de oogst in september en oktober). De rest van het jaar zijn weilanden, houtsingels en slootkanten belangrijke foerageerelementen.

Dassen hebben een foerageergebied van 1,5 tot 12 kilometer van de burcht. Hierbij moet voldoende foerageergebied aanwezig zijn binnen 500 meter tot enkele kilometers. Wordt gekeken naar de omgeving van het plangebied, dan zijn voldoende alternatieve foerageergebieden in de vorm van agrarische percelen (waaronder maïsakkers) aanwezig binnen het foerageergebied van das (zie figuur 2).

¹ BIJ12, Kennisdocument Das, 2017.

Figuur 2: ligging van het plangebied (rood kader) ten opzichte van de omliggende alternatieve foerageergebieden in de omgeving van het plangebied (ondergrond: PDOK Viewer, 2025).

Op basis van bovenstaande redenen kan geconcludeerd worden dat het plangebied in principe niet fungeert als essentieel foerageergebied van das, doordat voldoende alternatieven aanwezig zijn. Dit kan echter anders zijn indien een dassenburcht of bijburcht zich in de directe omgeving (i.e. binnen 100 meter) van het plangebied bevindt. In dat geval fungeert het plangebied (i.e. de maïsakker) mogelijk als essentieel foerageergebied vanwege de beperkte afstand tot de dassenburcht. Ook kan sprake zijn van verstoring bij festiviteiten.

Om uit te sluiten dat een dassenburcht aanwezig is in de directe omgeving van het plangebied was nader onderzoek noodzakelijk. Hierbij diende het bosje aan de noordoostelijke zijde van het plangebied te worden onderzocht, omdat vanuit deze richting de loopsporen van das kwamen en dit bosje de benodigde rust en beschutting biedt voor een dassenburcht om te kunnen fungeren als vaste rust- en voortplantingsplaats. Op basis van het kennisdocument kan de afwezigheid van dassen worden aangenomen als na drie veldinventarisaties gericht op dassen onder goede omstandigheden en voldoende verspreid over het jaar, geen aanwijzingen zijn gevonden dat de das aanwezig is binnen het gebied. Bij het veldbezoek uitgevoerd voor de quickscan flora en fauna was de aanwezigheid van das echter al aangetoond. Hierdoor was de door het kennisdocument voorgeschreven methode niet geschikt voor de doelstelling van het nader onderzoek. Het nader onderzoek had als doel het aantonen van de aanwezigheid van een hoofd- of bijburcht van das. Om die reden is door twee ecologen van Laneco het bosje nabij het plangebied vlakdekkend onderzocht op de aanwezigheid van een dassenburcht.

3 Resultaten onderzoek

Tijdens het veldbezoek op 4 maart 2025 zijn meerdere sporen van das aangetroffen in de vorm van graafsporen, snuitputjes en maïskolven die vermoedelijk zijn afgekloven door das (zie figuur 3). Ondanks de vele sporen van das, zijn geen vluchtpijpen, bijburchten of hoofdburchten aangetroffen in het bosje nabij het plangebied. Vanuit het bosje zijn wissels aangetroffen in de richting van houtwallen op de omringende agrarische percelen ten oosten van het plangebied. Het vermoeden bestaat dat een bij- of hoofdburcht aanwezig is in één van de houtwallen ten oosten van het plangebied.

In het oostelijke gedeelte van de bosschage zijn openingen aangetroffen welke mogelijk als pijp naar een dassenburcht kunnen fungeren (zie figuur 3). Deze openingen zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd, maar achter deze openingen is geen ruimte aanwezig. Een dassenburcht is daarom op deze locatie uitgesloten. Vermoedelijk zijn de openingen ontstaan tijdens een storm, waarbij de bomen en wortels van deze bomen gedeeltelijk zijn losgetrokken van de grond.

4 Conclusies en consequenties

In het bosje nabij het plangebied is geen dassenburcht aanwezig. Aangezien geen dassenburcht aanwezig is en voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn in de omgeving van het plangebied, fungeert het plangebied niet als essentieel foerageergebied van das. (Indirecte) effecten op rust- en voortplantingsplaatsen van das kunnen hierdoor worden uitgesloten zolang de nieuw te bouwen locatie wordt afgeschermd middels een vrij uitgroeiende haag.

Dit betekent een vrij uitgroeiende haag van oost naar west langs de nieuwe inrichting met grotendeels inheemse soorten die nuttig zijn voor das zoals zomereik (*Quercus robur*), walnoot (*Juglans regia*), zomerlinde (*Tilia platyphyllos*), zoete kers (*Prunus avium*), wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), sleedoorn (*Prunus spinosa*), vuilboom (*Frangula alnus*), hazelaar (*Corylus avellana*), gewone vogelkers (*Prunus padus*) en wilde kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*). Op deze manier wordt verstoring van de looproute van das voorkomen. Bij het aanleggen van de vrij uitgroeiende haag kunnen de volgende uitgangspunten worden genomen:

- *Plantwijze*: in wildverband.
- *Plantafstand*: 0,75 meter hart-op-hart afstand tussen de planten in de rij.
- *Volgroeide breedte*: de haag kent een vrij uitgroeiend karakter en wordt afhankelijk van de beschikbare ruimte circa 5 meter breed.
- *Beheer*: een struweelhaag kan eens in de 6 jaar geheel of gedeeltelijk worden teruggezet. Hierdoor krijgen soorten de kans om in bloei en bes te komen. Dit trekt insecten, vogels en zoogdieren aan.

Figuur 3: Linksboven aangetroffen graafsporen. Rechtsboven een aangetroffen wissel richting de omliggende houtwallen. Onderin de gevonden opening vermoedelijk veroorzaakt door een storm (foto's: Laneco, 2025).